

2008/6 Sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile İlgili Uygulama Usul ve Esasları

BİRİNCİ BÖLÜM Kapsam, Amaç ve Genel Açıklamalar

Kapsam

Madde 1- (1) 4412 sayılı Kanunla değişik 3577 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun, 20/10/1999 tarihli ve 99/13482 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Karar ve 30/10/1999 tarih ve 23861 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik’ten (Yönetmelik) oluşan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat (İHRÖHM) hükümleri çerçevesinde yürütülecek bir soruşturma ile yerli üretim dalı üzerinde zarara neden olan sübvansiyonlu ithalata karşı önlem alınması mümkündür.

(2) Bu Uygulama Usul ve Esasları, 30/01/2008 tarihli ve 26772 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2008/6 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ’in “Hesaplama yöntemlerinin tespiti” başlıklı 3 üncü maddesi uyarınca hazırlanmıştır ve sübvansiyon soruşturmalarında sübvansiyonun hesaplanması aşamasında izlenebilecek yöntemleri kapsamaktadır.

Amaç

Madde 2- (1) Yönetmelik’in 13, 14 ve 15’inci maddeleri sübvansiyon miktarının hesaplanmasına ilişkin hükümler içermektedir. Bu Uygulama Usul ve Esaslarının amacı bahse konu hükümlerin uygulanışını daha detaylı bir şekilde açıklamak ve bir sübvansiyon soruşturmasında sübvansiyonun hesaplanması aşamasında izlenebilecek yöntemler hakkında bilgi vermektir.

(2) Dış Ticaret Müsteşarlığı (Müsteşarlık) başka bir yöntemin kullanılmasını haklı kılacak özel durumlarda bu Uygulama Usul ve Esaslarında yer almayan bir yöntem kullanma hakkına sahiptir. Bu bağlamda, bu Uygulama Usul ve Esasları Müsteşarlık’ın uygulamaları açısından sınırlayıcı bir nitelik taşımamakta, sadece sübvansiyon soruşturmalarında izlenecek hesaplama yöntemlerine ilişkin olarak ilgili taraflara bilgi sağlamayı amaçlamaktadır. Bununla beraber, bu Uygulama Usul ve Esasları ihtiyaç duyuldukça güncellenecektir.

Önlem Alınmasını Gerekli Kılan Haller

Madde 3- (1) Türkiye Dünya Ticaret Örgütü’ne (DTÖ) üye bir devlet olarak, DTÖ Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Önlemler Anlaşması’na (Anlaşma) taraftır ve telafi edici önlem soruşturmaları çerçevesinde bu Anlaşma hükümleri ile bağlıdır. İHRÖHM de anılan Anlaşma çerçevesinde kalarak sübvansiyona konu olan ithalatın Türkiye’de bir üretim dalında maddi zarara yol açması veya maddi zarar tehdidi oluşturması veya bir üretim dalının kurulmasını fiziki olarak geciktirmesi hallerini önlem alınmasını gerektiren haller olarak saymıştır.

(2) İHRÖHM’e göre şikayet konusu ithalata ilişkin soruşturma sırasında, sübvansiyonlu ithalatın varlığı ve bu ithalatın zarara neden olduğu belirlendiğinde bu zararın önlenmesi amacıyla sübvansiyon miktarı kadar veya zararı ortadan kaldıracak daha az bir oran veya miktarda telafi edici vergi yürürlüğe konulabilir. Bu bağlamda, sübvansiyon miktarının kesin bir şekilde tespit edilmesi önem taşımaktadır.

(3) Bu Uygulama Usul ve Esasları, sübvansiyon miktarının hesaplanmasında kullanılabilir yöntemler hakkında fikir vermek amacıyla hazırlanmıştır ve sadece önlem alınabilir nitelikteki sübvansiyonlar için kullanılabilir.

Alıcıya Sağlanan Faydanın Hesaplanması

Madde 4- (1) Yönetmelik'in 4'üncü maddesi (b) bendine göre sübvansiyon, menşe veya ihracatçı ülkenin fayda sağlayan (i) doğrudan veya dolaylı mali katkısını veya (ii) GATT 1994'ün XVI ncı maddesi çerçevesinde herhangi bir gelir veya fiyat desteğini ifade eder.

(2) Yönetmelik'in 13'üncü maddesine göre ise önlem alınabilir sübvansiyon miktarı alıcıya soruşturma döneminde (SD) sağlandığı tespit edilen fayda esasında hesaplanır. Bununla beraber, bu hesaplamada sadece, alıcıya verilen mali katkının alıcıya verildiği tarihteki cari değeri göz önüne alınmaz. Verilen mali katkının soruşturma döneminde geçerli olan karşılığının olağan ticari faiz haddi de göz önüne alınarak hesaplanması gerekir.

Birim Sübvansiyonun Hesaplanması ve Ad Valorem'e Çevrilmesi

Madde 5- (1) Sübvansiyon uygulamasının temel amacı firmanın maliyetlerini düşürmek olduğundan telafi edici vergi miktarının hesaplanmasında bu durum göz önüne alınmalıdır. Bu amaçla, hesaplama sonucunda, SD'de üretilen veya satılan birim başına düşen sübvansiyon miktarı tespit edilmeye çalışılır. Nitekim Yönetmelik'in 15'inci maddesine göre önlem alınabilir sübvansiyon miktarı da Türkiye'ye ihraç edilen sübvansiyonlu malın birim miktarı başına hesaplanır.

(2) Birim başına düşen sübvansiyon miktarının ortalama birim CIF ihraç fiyatına oranlanması ile *ad valorem* sübvansiyon oranı hesaplanabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belirli Sübvansiyon Tiplerinin Hesaplanması

A. Hibeler

Genel Açıklamalar

Madde 6- (1) Alıcıya sağlanan mali katkının alıcı tarafından geri ödenmemesi durumunda hibe söz konusudur. Alınan hibenin tamamen SD'de harcanmış olması halinde söz konusu hibe miktarına SD'de tahakkuk edecek faiz miktarı da eklenerek alıcıya sağlanan fayda hesaplanır. Hibenin SD'yi de kapsayan daha uzun bir dönem içerisinde kullanılması durumunda ise alıcıya sağlanan faydanın hesaplanması için uygun yıllık ticari faiz miktarı hibenin SD'ye düşen miktarı için hesaplanır ve anaparaya eklenir.

(2) Her tür toplu gelir transferi veya mali yükümlülükten feragat (gelir vergisi muafiyeti, vergi iadeleri, mal ve hizmetin tercihli kullanımı ile tasarruf edilen para, devlete yapılan mal satışlarında olağan bedelden fazla yapılan tahsilat gibi uygulamalar) hibe olarak değerlendirilir.

Hibe Olarak Kabul Edilecek Uygulama Örnekleri

Madde 7- (1) Sübvansiyon miktarının tam olarak hesaplanabilmesi için aşağıda verilen her bir örnekte yer alan mali katkı miktarı 6 ncı maddede açıklandığı şekilde faiz tahakkuk ettirilerek hesaplanmalıdır. Sübvansiyon miktarının doğru olarak tespit edilmesinde

önemli olan bir diğer husus da alınan mali katkının SD'de tamamen kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesidir.

i. Doğrudan kaynak transferi: Böyle bir durumda sübvansiyon miktarı alıcıya sağlanan kaynak kadardır (işletme zararlarının silinmesi bu kategoride değerlendirilir).

ii. Vergi muafiyeti: Bu durumda sübvansiyon miktarı alıcının SD'de normalde ödemesi gereken ancak muafiyet kapsamında ödemediği vergi miktarı kadardır.

iii. Vergi indirimleri: Bu durumda sübvansiyon miktarı SD'de normal şartlar altında geçerli olan vergi oranı üzerinden ödenmesi gereken vergi ile indirimli orandan ödenen vergi arasındaki farktır ve kabaca şu formülle hesaplanabilir:

$$\text{Sübvansiyon Miktarı} = A(v-v_i)$$

A = Vergi matrahı

v = Normalde geçerli olan indirimsiz vergi oranı

v_i = İndirimli vergi oranı

Vergi muafiyetleri ve indirimlerinde geçerli olan hesaplama yöntemleri sübvansiyon olarak değerlendirilen her tür muafiyet ve indirimde (ithalat vergisi muafiyeti/indirimi, sosyal güvenlik katkıları gibi) kullanılabilir.

iv. Hızlandırılmış amortisman: Hükümet tarafından varlıkların hızlandırılmış amortismanına tabi tutulmasına izin verilmesi vergi indirimi gibi değerlendirilmelidir. Burada sübvansiyon miktarı normal amortisman cetveline göre ödenmesi gereken vergi ile hızlandırılmış amortisman cetveline göre ödenmiş olan vergi arasındaki farktır. Hızlandırılmış amortisman yöntemi firmaya vergiden tasarruf etme olanağı sağladığı sürece firma için fayda doğuyor demektir. Hesaplama kabaca şu formül kullanılabilir:

$$\text{Sübvansiyon miktarı} = v(A-A_i)$$

v = Vergi oranı

A = Normal amortisman yöntemiyle oluşacak olan vergi matrahı

A_i = Hızlandırılmış amortisman yönteminde oluşan vergi matrahı

v. Faiz Haddi Sübvansiyonları: Bu durumda sübvansiyon miktarı firmanın sağladığı faiz tasarrufu kadardır.

B. Krediler

Genel Açıklamalar

Madde 8- (1) Devlet tarafından sağlanan krediler için sübvansiyon miktarı devlet kaynaklı kredi için ödenen faiz ile karşılaştırılabilir bir ticari kredi için SD'de ödenecek faiz arasındaki farktır.

(2) Karşılaştırılabilir ticari kredi benzer miktarda ve benzer vade koşullarında alıcı tarafından şikâyet konusu ülkedeki özel finans kuruluşlarından temin edilebilecek olan krediyi ifade eder.

(3) Bu bağlamda, ticari faiz haddi belirlenirken, tercihen alıcı firmanın özel finans kuruluşlarından temin ettiği karşılaştırılabilir krediler için geçerli olan faiz oranı referans kabul edilir. Bunun mümkün olmadığı durumlarda, ekonominin aynı sektöründe benzer finansal koşullar altında faaliyet gösteren firmalar için geçerli olan faiz haddi dikkate alınır. Eğer bu yönde bir veriye de ulaşılamazsa soruşturmaya konu ülkedeki herhangi bir sektörde benzer finansal koşullar altında faaliyet gösteren firmaların özel finans kuruluşlarından temin ettikleri karşılaştırılabilir ticari krediler için geçerli olan faiz haddi hesaplamada esas alınır. Sayılan bu yöntemlerin uygulanabilmesi için gerekli olan bilgi ve belgelere ulaşılamaması halinde, konuya ilişkin hesaplama ve belirlemeler, olumlu ya da olumsuz, mevcut verilere göre yapılabilir.

(4) Soruşturmaya konu ülkenin yurt içi piyasasında karşılaştırılabilir nitelikte ticari kredi uygulamaları bulunamıyorsa bir ticari kredi için geçerli olan faiz haddi ülkenin temel ekonomik göstergeleri (enflasyon gibi) ve soruşturmaya konu firmanın durumu dikkate alınarak hesaplanabilir.

Özel Durumlar

Madde 9- (1) Vergi ertelenmesi veya herhangi bir mali yükümlülüğün ertelenmesi uygulaması faizsiz kredi olarak değerlendirilir ve 8 inci maddede açıklanan yöntemler kullanılarak sübvansiyon miktarı hesaplanır.

(2) Geri ödenebilir mahiyetteki kaynak transferleri geri ödenene kadar faizsiz kredi olarak değerlendirilir. Bununla beraber bu hibeler kısmen veya tamamen geri ödenmediği sürece hibe olarak kabul edilir. Kısmen bir geri ödeme söz konusuysa ödenen kısım için faizsiz krediye uygun hesaplama yapılırken, geri ödenmeyen kısım için hibeler için geçerli olan hesaplama yöntemi takip edilmelidir.

(3) Şarta bağlı yükümlülük kredilerinin tercihli bir faiz haddinden verilmiş olduğu hallerde sübvansiyon miktarının hesaplanmasında 8 inci maddenin (1) numaralı bendinde açıklanan yöntem kullanılır. Bununla beraber, bu tip bir kredi için geri ödeme koşulu bulunmuyorsa söz konusu şarta bağlı kredi hibe olarak değerlendirilir.

C. Kredi Garantisi

Madde 10- (1) Normal şartlar altında kredi garantisi borçlunun borcunu ödeyememe riskini ortadan kaldırdığı için firmanın daha ucuz kaynak temin edebilmesine olanak tanır. Bununla beraber devletin kredi garantisi vermesi sonucunda firmanın daha düşük bir faiz haddi üzerinden borçlanması her zaman sübvansiyonun var olduğu anlamına gelmez. Zira bu kredi garantisinin piyasa koşullarına uygun olarak alınması halinde firmanın kredi garantisi almak için katlandığı maliyetin, elde ettiği faiz avantajını telafi ettiği varsayılır.

(2) Soruşturmaya konu garanti programından yararlanmak için firmanın uygun ücreti ödemiş olması halinde, söz konusu firma bu kredi garantisi ile aldığı borcu geri ödeyemese dahi devletin verdiği bir mali katkının dolayısıyla sübvansiyonun söz konusu olmadığı kabul edilir.

(3) Bununla beraber, bahse konu kredi garantisi programı ticari şartlarda işletilmiyorsa sübvansiyon miktarı,

—firmanın program kapsamındaki kredi garantisi için ödediği ücret ile programın ticari şartlara uygun olarak işletilmesi halinde ödemesi gereken ücret arasındaki fark veya;

—firmanın kredi garantisi ile elde ettiği kredinin faizi ile garanti olmaksızın elde edebileceği ticari kredinin faizi arasındaki farktır. Kural olarak bu iki yöntemden hangisi daha az bir sübvansiyonu işaret ediyorsa o yöntem kullanılır.

D. Mal ve Hizmetlerin Kamu Tarafından Tedarik Edilmesi

Genel Açıklamalar

Madde 11- (1) Sübvansiyon miktarı kamudan tedarik edilen mal ve hizmetler için firma tarafından ödenen bedel ile bahse konu mal ve hizmetlerin geçerli piyasa koşullarında tedarik edilmesi halinde geçerli olacak olan makul piyasa fiyatı arasındaki farktır. Elbette firma için bir faydanın doğabilmesi için devlet tarafından sunulan mal ve hizmetlerin bedelinin piyasa fiyatlarından düşük olması gerekmektedir.

(2) Makul piyasa fiyatının tespiti menşe veya ihracatçı ülkenin yurtiçi piyasasındaki koşullar göz önüne alınarak yapılır. Sübvansiyon miktarının hesaplanması aşamasında ise söz konusu mal veya hizmetlerin benzer ürünün SD'deki üretim veya satışı aşamasında doğrudan kullanılmış olması gerekmektedir.

Bağımsız Tedarikçilerle Karşılaştırma

Madde 12- (1) Sübvansiyon miktarının tespit edilmesi için öncelikle aynı mal veya hizmetin hem kamudan hem de özel sektörden temin edilip edilmediği tespit edilir. Eğer böyle bir durum söz konusu ise, kamu tarafından talep edilen mal veya hizmet bedelinin özel sektörden yapılan karşılaştırılabilir bir mal veya hizmet alımı için ödenen en düşük bedelden az olması halinde alıcı için bir fayda doğduğu kabul edilir. Bu durumda sübvansiyon miktarı bu iki bedel arasındaki farktır.

(2) Eğer soruşturmaya konu firma, özel sektörden karşılaştırılabilir nitelikte bir mal veya hizmet alımı gerçekleştirmemişse, ekonomide aynı sektörde faaliyet gösteren karşılaştırılabilir firmaların yaptıkları satın almaların fiyat verileri temin edilmeye çalışılır. Bu mümkün olamıyorsa ekonominin tümünden fiyat bilgisi temin edilir. Elde edilecek fiyat verisi kullanılarak sübvansiyon miktarı hesaplanır. Sayılan bu yöntemlerin uygulanabilmesi için gerekli olan bilgi ve belgelere ulaşılamaması halinde, konuya ilişkin hesaplama ve belirlemeler, olumlu ya da olumsuz, mevcut verilere göre yapılabilir.

Hükümetin Tekel Olduğu Durumlar

Madde 13- (1) Kamu kesiminin tekel olduğu hallerde, belirli işletme veya sektörlerin tercihli fiyatlardan yararlanarak mal veya hizmetleri uygun bedellerinin altında tedarik etmesi fayda doğurur. Bu durumda, sübvansiyon miktarı tercihli fiyatlar ile normal fiyatlar arasındaki farktır.

(2) Kamu tarafından piyasaya arz edilen mal veya hizmetler ekonominin genelinde geniş bir kullanıma sahipse sübvansiyon sadece belirli işletme, sektör veya bölgeler için tercihli fiyat uygulamasının varlığı tespit edilirse özgül nitelik kazanır.

(3) Bazı hallerde, bahse konu mal veya hizmetler için talep edilen birim fiyatlar tarafsız ve objektif ilkeler çerçevesinde çeşitlilik arz edebilir (büyük müşteriler için özel fiyat

uygulamaları, satın alınan mal miktarına göre avantajlı hale gelen fiyatlar gibi). Bu gibi hallerde, bazı işletmelerin diğer firmalara göre daha uygun fiyatlarla mal veya hizmet satın alabilmesi, bu tip uygulamaların ekonominin geneli için söz konusu olması ve belirli işletme veya sektörler için tercihli fiyat uygulamasının var olmaması kaydıyla sübvansiyon olarak değerlendirilmez. Kural olarak, sübvansiyon miktarı bahse konu mal veya hizmetin tercihli fiyatı ile normal fiyatı arasındaki farktır.

(4) Bununla beraber, normal fiyat düzeyinin, mal veya hizmeti sağlayan tedarikçinin ortalama maliyetlerini ve makul bir kar marjını¹ karşılamakta yetersiz kaldığı durumlarda sübvansiyon miktarı, tercihli fiyat ile maliyet ve makul karı içeren oluşturulmuş fiyat arasındaki fark kadardır.

(5) Eğer kamunun tekel olarak sunduğu mal veya hizmet sadece belirli bir alanda kullanılabiliriyorsa tercihli fiyat uygulaması burada söz konusu olmayacaktır. Bahse konu mal veya hizmeti sadece belirli işletme veya sektörler kullanabileceğinden sübvansiyon miktarı firma tarafından anılan mal veya hizmet için ödenen fiyat ile tedarikçinin maliyetlerini ve makul kar marjını içeren fiyat arasındaki fark kadardır.

E. Kamunun Mal Alımları

Madde 14- (1) Özel işletmelerin de soruşturmaya konu firmadan mal tedarik etmesi söz konusu ise sübvansiyon miktarı kamunun yaptığı satın alma işleminde geçerli olan fiyatın, özel işletmeler tarafından yapılan karşılaştırılabilir satın alma işlemleri içerisindeki en yüksek fiyatın üzerinde kalan kısmı kadardır.

(2) Eğer soruşturmaya konu firma özel işletmelere karşılaştırılabilir düzeyde mal satışı yapmamışsa, özel işletmelerin aynı sektörde faaliyet gösteren karşılaştırılabilir firmalardan yaptıkları satın alımlarda geçerli olan fiyat düzeyi hesaplamada esas kabul edilir. Böyle bir verinin de mevcut olmadığı hallerde özel işletmelerin ekonominin genelinde faaliyet gösteren karşılaştırılabilir firmalardan yaptıkları satın alımlarda geçerli olan fiyat düzeyi hesaplamada dikkate alınır. Sayılan bu yöntemlerin uygulanabilmesi için gerekli olan bilgi ve belgelere ulaşılamaması halinde, konuya ilişkin hesaplama ve belirlemeler, olumlu ya da olumsuz, mevcut verilere göre yapılabilir.

(3) Kamunun, soruşturmaya konu maddenin bahse konu ülkenin yurt içi piyasasındaki tek alıcısı olması halinde sübvansiyon miktarı, kamu tarafından ödenen fiyatın, söz konusu madde için geçerli olan uygun fiyat düzeyini aşan kısmıdır. Uygun fiyat düzeyi, SD'de bahse konu ürünü satan firmanın ortalama maliyetlerini ve makul kar marjını içeren fiyat düzeyini ifade etmektedir.

F. Devletin Özsermaye Temin Etmesi

Madde 15- (1) Devletin özsermaye temin etmesi halinde, bahse konu yatırım kararı ihracatçı ülkedeki özel yatırımcıların olağan yatırım davranışları ile bir tutarsızlık göstermediği sürece fayda doğuran bir işlem olarak değerlendirilmez. Böyle bir durumda, özel yatırımcıların devletin sermaye temin ettiği firmayla benzer koşullar taşıyan bir işletmeye yatırım yapıp yapmayacakları değerlendirilir. Bu bağlamda, bu gibi hallerde, Türkiye'nin

¹ Kar marjı benzer mal veya hizmet üreten sektörün kar marjı ortalaması esasında tespit edilir.

devlet yardımları politikası ile Türkiye'nin ana ticaret ortaklarının uygulamaları da göz önüne alınarak duruma özgü koşulların değerlendirilmesi yoluna gidilir.

(2) Devletin, soruşturmaya konu olan firmanın hisselerini, hisselerin piyasa fiyatlarının üzerinde bir bedelle satın alması halinde sübvansiyon miktarı söz konusu işlemde geçerli olan fiyat ile piyasa fiyatı arasındaki fark kadardır.

(3) Hisselerin serbestçe alım-satımının yapıldığı bir piyasanın var olmadığı durumlarda, devletin temin ettiği sermaye için sahip olduğu gerçekçi getiri beklentileri göz önüne alınır. Bu tip durumlar için, yatırım yapılan firmanın makul bir yatırım fırsatı olduğunu gösteren bağımsız bir çalışmanın varlığı delil olarak kullanılabilir. Buna benzer bir delilin sunulmadığı hallerde yapılan yatırımın gerçekçi bir getiri beklentisine dayandığını ispat etme yükümlülüğü soruşturmaya konu devletin üzerindedir.

(4) Satın alınan hisseler için bir piyasa fiyatı bulunmuyorsa ve sermaye temini, bu tip yatırımlara ilişkin olarak devlet tarafından yürütülen bir program kapsamında gerçekleştirilmişse, bu durumda sadece firmaya ilişkin analizler değil programa ilişkin son birkaç yılı içeren tüm kayıtlar değerlendirilmelidir. Kayıtların incelenmesi neticesinde, program kapsamında devletin makul bir getiri elde ettiği sonucuna ulaşılabılırsa, devletin özel yatırımcıların olağan yatırım davranışlarını sergilediği kabul edilir. Aksi durumda, gerçekleştirilen yatırımın makul bir getiri beklentisine dayandığının ispat edilmesi devletin yükümlülüğündedir.

(5) Sübvansiyonun varlığı, sermaye temini aşamasında tarafların elindeki bilgi veri alınarak değerlendirilir. Diğer bir ifadeyle, yatırımın yapıldığı anda makul bir getiri beklentisine dayanılarak hareket edilmişse ve bu durum ispat edilebilirse, yatırımın sonucunda beklenen getiri elde edilmemiş olsa dahi sübvansiyonun varlığından söz edilemez. Bununla beraber, yatırımın yapıldığı anda makul bir getiri beklentisi söz konusu olmamasına rağmen beklenenin üzerinde bir getiri elde edilmişse sübvansiyonun varlığından söz edilebilir.

(6) Yapılan incelemeler sonucunda, hisseler için bir piyasa fiyatının bulunmadığı, sübvansiyon ve fayda gibi unsurların söz konusu olduğu ve devletin olağan bir yatırımcı tavrı sergilemediği tespit edilirse yapılan sermaye katkısının tamamen² veya kısmen hibe olarak değerlendirilmesi mümkündür. Temin edilen sermayenin ne kadarının hibe olarak kabul edileceği konusu devletin özel yatırımcı standartlarına ne kadar yakın hareket etmiş olduğuna bağlı olarak değerlendirilir.

G. Devletin Verdiği Borcu Affetmesi

Madde 16- (1) Devletin kendisine olan borcu affetmesi veya devlet kontrolündeki bir bankanın bahse konu firmanın geri ödeme yükümlülüğünü kaldırması halinde hibe söz konusu olacaktır. Sübvansiyon miktarı tespit edilirken ödenmemiş borç ve tahakkuk eden faiz göz önüne alınır ve hesaplamalar hibeye ilişkin yöntemler kullanılarak gerçekleştirilir.

² Devletin hiçbir getiri beklentisinin bulunmadığı hallerde bu şekilde değerlendirme yapılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Soruşturma Döneminde Sübvansiyonun Harcanması veya Dağıtılmasına Göre Yapılacak Hesaplamalar

Genel Açıklamalar

Madde 17- (1) Önlem alınabilir sübvansiyon miktarı, alıcıya SD’de sağlandığı tespit edilen fayda esasında hesaplanır. Normal olarak bu dönem sübvansiyondan yararlanan tarafın en son muhasebe dönemidir. Ancak, güvenilir mali ve diğer bilgilerin bulunması halinde soruşturmanın başlatılmasından önceki döneme ait en az altı aylık bir dönem de olabilir.

(2) Sübvansiyonların büyük çoğunluğu birkaç yıllık bir dönem üzerinde etkide bulunduğundan SD öncesinde verilen sübvansiyonların da incelenmesi ve bunların SD’ye ne kadarlık bölümünün yansıtılacağı belirlenmesi gerekmektedir.

(3) Soruşturmaya konu sübvansiyon birim ürün başına verilmişse³ birim başına hesaplama bahse konu sübvansiyonun miktarlarının SD’deki ağırlıklı ortalaması alınarak yapılır.

(4) Bazı sübvansiyon türleri birim ürün başına değil toplu olarak verilebilir⁴; bu durumda birim başına düşen sübvansiyon miktarı uygun şekilde hesaplanmalıdır. Bu bağlamda iki aşamalı bir hesaplama yöntemi kullanılmalıdır:

-SD öncesinde verilen ancak etkileri uzun bir dönemi kapsayan sübvansiyonların SD’ye dağıtılacak kısmının hesaplanması;

- Sübvansiyonun SD’ye atfedilen miktarının benzer ürünün birimi başına dağıtılması⁵.

Soruşturma Dönemine Atfedilecek Sübvansiyon Miktarının Tespiti

Madde 18- (1) Özellikle tekrarlayan nitelikteki bir çok sübvansiyon türü verildiği anda sonuç doğurur. Bu nedenle verilen bu tip bir sübvansiyonun alıcı tarafından SD’de kullanılması/harcanması mümkündür. Bu durumda alıcıya sağlanan faydanın tam olarak hesaplanabilmesi için kullanılan/harcanan miktarın yıllık ticari faiz hadleri nispetinde yükseltilmesi gerekir. Zira buradaki temel varsayım, verilen sübvansiyon olmaması halinde, alıcının aynı miktarda bir kaynağı piyasa koşullarından borçlanmak ve vade sonunda ödemek zorunda kalacağıdır.

(2) Özellikle sabit varlıkların alınmasıyla ilişkilendirilebilecek nitelikte olan tekerrür etmeyen sübvansiyonlar söz konusu olduğunda, önlem alınabilir sübvansiyon miktarı bu varlıkların ilgili üretim dalında geçerli olan normal amortisman süresine sübvansiyon değerinin yayılması suretiyle hesaplanır. Normal şartlar altında amortismanın hesaplanmasında eşit tutarlar (sabit yüzdeli amortisman) yöntemi kullanılır⁶. Buradaki temel varsayım, tekrarlanmayan nitelikte olsa da SD öncesinde verilen bir sübvansiyonun etkilerinin sonraki dönemlerde de görülebileceğidir. Burada esas olan yıllara eşit olarak dağıtılmış bir seri hibenin/ödemenin söz konusu olduğu kabul edilmektedir. Bu bağlamda, alıcının elde ettiği faydanın hesaplanması için uygun yıllık ticari faiz haddinin SD’ye düşen parçaya da

³ İhraç edilen birim ürün başına verilen iadeler örnek gösterilebilir.

⁴ Örnek olarak hibeler gösterilebilir.

⁵ Bu dağıtma işlemi için uygun bir “payda” tespit edilmelidir.

⁶ Örnek model: ilgili sabit varlığın amortisman süresi 10 yıl ise sübvansiyonunun değerinin %10’u SD’ye atfedilir.

işletilmesi gerekir. Buna ilave olarak, toplu olarak ödenen bir sübvansiyonun, alıcıya sağladığı toplam faydanın hesaplanabilmesi için sübvansiyonun değeri, alıcının amortismanla eritilmemiş toplam kaynak üzerinden tüm dönem boyunca kazanabilmeyi bekleyeceği faiz getirisi eklenerek yükseltilmelidir.

(3) SD öncesinde verilen ve sabit varlıkların alınmasıyla ilişkilendirilebilecek nitelikteki tekrarlanan sübvansiyonlar söz konusu olduğunda⁷ amortisman dönemi içerisinde kalan SD öncesindeki yıllar için de tahakkuk eden faydanın göz önüne alınması ve uygun miktarın SD'ye dağıtılması gerekir.

(4) Bazı özel durumlarda, SD öncesinde verilen büyük miktardaki tekrarlayan sübvansiyonların sabit varlık alımında kullanıldığına ve bu nedenle SD içinde de hala bir fayda doğurduğuna ilişkin tespitlerin yapılması halinde bu sübvansiyonlar da dönemlere dağıtılabilir.

Sübvansiyon Miktarının Dağıtılmasında Uygun Paydanın Tespit Edilmesi

Madde 19- (1) SD'ye atfedilecek sübvansiyon miktarı tespit edildikten sonra, birim başına düşen miktar uygun bir payda belirlenerek hesaplanmalıdır. Buna göre,

i. İhracat sübvansiyonları söz konusu olduğunda anılan sübvansiyonlar sonucunda doğan fayda ihracata bağlı olduğundan uygun payda SD'deki ihracat miktarıdır;

ii. İhracata bağlı olmayan sübvansiyonlarda bu sübvansiyonlar hem yurt içi hem de yurt dışı satışlar için fayda doğuracağı için payda olarak SD'deki toplam satış miktarı kullanılır;

iii. Sübvansiyondan doğan faydanın belirli bir ürüne bağlı olması halinde payda sadece o ürünün SD'deki satış miktarından oluşacaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Madde 20- (1) Soruşturmaya konu sübvansiyonlarla ilgili olarak firmaların SD'de doğrudan kamu kurumlarına ödedikleri başvuru ücretleri ile diğer masraflar, bu yönde bir talep gelmesi ve talebin haklılığının kanıtlanması halinde toplam sübvansiyon miktarından indirilebilir. Bunun için, yapılan ödeme ve masrafların sübvansiyonu almak için zorunlu olduğunun da ispatlanması gerekir. Başvuru ile ilgili olarak kamu haricindeki kişi ve kurumlara⁸ yapılan ödemeler için indirim yapılmaz.

(2) İhraç vergileri ile malın Türkiye'ye ihracatında sübvansiyonu azaltmak amacıyla alınan tüm mali yükümlülükler, bu tip ödemelerin SD'de yapıldığının kanıtlanması halinde toplam sübvansiyon miktarından indirilebilir.

⁷ Sabit sermaye malı ithalatında vergi muafiyeti uygulaması bu duruma örnek gösterilebilir.

⁸ Özel kurumlara, işletmelere, avukatlara, danışman veya muhasebecilere yapılan ödemeler örnek gösterilebilir.

Madde 21- (1) Bu Uygulama Usul ve Esaslarında gerekli düzenleme ve değişiklikleri yapmaya ve uygulamada ortaya çıkacak ihtilafları inceleyip sonuçlandırmaya Müsteşarlık yetkilidir.